

HATÁRŐR

UJVIDÉK,
1907. máj. 31, péntek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Ujvidék, Ferencz József-tér

Kéziratokat nem adunk vissza

Megjelenik szerda, péntek
és vasárnap reggel.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

Az „Elnémúlt harangok“.

Van Rákosi Viktornak, hazafias szépíróink egyik legkiválóbbjának egy nagyon tanulságos regénye. A regény címe: „Elnémúlt harangok“.

E politikailag is rendkívül értékes regényből Rákosi Viktor, egy másik derék szépíróknak, Malonyay Dezsőnek társaságában színjátékot is írt, amelynek címe szintén: „Elnémúlt harangok“.

Már régebben elolvastuk az „Elnémúlt harangok“ hangulatos históriáját s mert akkor ellenállhatatlanul megkapott, mindenféle trágárságotól és a nemzetietlen szellemtől ellepett „szépirodalmunk“ terén szokatlan hazafias hangjával és forrasszerűen üde tartalmával, — nem tettük le kezeinkből az „Elnémúlt harangok“ vaskos kötetét, amíg csak véges-végig ki nem olvastuk.

Ilyen kellemes előzmények után csak természetes, hogy mikor a színpadra alkalmazott „Elnémúlt harangok“-at derék szintársulatunk kedden este előadásra hirdette, a szokásosnál jóval szívesebben siettünk Tháliának ujvidéki templomába.

Szívesebben siettünk nemcsak azért, mert ott az „Elnémúlt harangok“ kedves történetében újból s most már az eleven élet erejével elővarázsoltan gyönyörködhetünk.

Örömpesve siettünk azért is, mert végre valahára ez estén visszaadva láttuk a magyar színpadot legelső s a magyarországi különös viszonyok között szerfölött lényeges hivatásának, hogy nevelője, oltalmazója és terjesztője legyen a nagy magyar nemzeti politika minden magyar lélek részvételét követelő hatalmas törekvéseinek.

Valóságos templomba, a magyar hazafiság templomába véltünk sietni e napon. Templomba, ahol minden, mit hallunk és látunk, szent és dicsőséges, mert ez estén kiverve lesz onnan a hétköznapi türesség és az életnek sokféle izléstelensége s ahelyett a szépért, jóért és igazért s ami a legszebb, a legfőbb jó és legigazabb: az egységes, magyar, nemzeti Magyarország nagy eszméjeért lángoló ember-sokaság végtelennek tetsző lelkesedése tölti meg a színház levegőjét.

Annál erősebb volt meglepetésünk, mikor azt kellett tapasztalunk, hogy az erdélyi magyarság jelenlegi Kálváriájának s a jövődő egységes, magyar, nemzeti Magyarország megteremtése titkának remek rajza, az „Elnémúlt harangok“ valóban művészi előadása — amit mellékesen szintén meg kell említenünk, — úgyszólván üres ház előtt történik.

Ujvidék város közönsége a legváltáságosabb napokban is annyiszor adta már fényes jelét igaz magyar lelkének s az egységes, magyar, nemzeti Magyarország felséges ideálja iránt való határtalan hevülésének, hogy ezt az üres házat nagyon sokszor kipróbált hazafiságának rovására nem írhatjuk.

Mi úgy véljük, nem esalódunk, amikor azt állítjuk, hogy ezt az üres házat közönségünknek az „Elnémúlt harangok“ megmérhetetlen értéke és jelentősége felől való tájékozatlansága eredményezte s midőn tudja, hogy az „Elnémúlt harangok“ előadásán hazafias lelke talál foglalkozást és legszentebb politikai ideáljainak szolgálatához szerezhethet mélyeséges tanulságokat, akkor tömegesen hallgatja majd az „Elnémúlt harangok“-nak panaszos és vigasztaló, de mindig édes szavát.

Azért talán nem üzünk hiú ábrándokat, amikor arra biztatjuk Makó Lajost, szólaltassa meg még egyszer művészharangozóival az „Elnémúlt harangok“-at.

Erősen hisszük, hogy az első előadás híre után nagy ünnepe lesz ez az este az ujvidéki magyar színészletnek!

Az iskolák aratása.

Aggodó szemmel, de reményteljes szívvel néznek most a szülők az iskolák felé. Egy év munkájának gyümölcse áll az érés előtt. Ugyan milyen lesz a termés? Öröm kíséri-e az aratást, avagy hiábavalónak bizonyul a sok fáradozás, mely az év folyamán erőt, időt emésztett? Lesz-e eredménye annak a munkának, mely az élet számára nevel férfiakat?

Az iskolákban most az ugynevezett „nehéz“ napok folynak. Megkezdődnek nemsokára az évszázó vizsgálatok. Mind a tantestület, mind az ifjuság fárasztó, lelket ölő munkát végez. Eldöntetlen kérdés: szükséges és hasznos-e ez. Sokan állítják, hogy a vizsgálatok nélkülözhetetlenek, mert ellenőrzésül szolgálnak s a nyilvános „számadásra“ szükség van; mások ezzel szemben felesleges és céltalan emberkinzásról beszélnek.

Tagadhatatlan, hogy mindkét állítást lehet nyomós érvekkel bizonyítani és cáfolni, de ezidő szerint számolnunk kell a ténnyel, ez pedig az, hogy a vizsgálatok legközelebb napirenden lesznek. Ezek az elszámolások igyekeznek az igazságot feltüntetni, reményt és utmutatást adva a szülőknek az iránt, hogy mit várhatnak a jövőtől.

Általános a vágy, hogy az iskolák az egyetemes művelődés felé haladó nevelés mellett főleg az életnek dolgozzanak. Tanrendszerünk még mindig túl van halmozva elméletekkel.

Sok és jogos a panasz, hogy a gyermek szellemét idő előtt agyonkinozzák a nehézkes tantárgyak, melyeknek soha semmi hasznát nem veszi. Hiába állítják a szakemberek, hogy ezekre a tantárgyakra a gyermek szellemének fejlesztése miatt szükség van, a tapasztalás ennek az ellenkezőjét bizonyítja. Az a baj, hogy több terhet raknak a gyermek vállára, mit amennyit elbir. Ez aztán elkedvetleníti,

Ablakomból.

— A Határőr eredeti tárcája. —

Írta: Boros J. Mihály.

Nagyon szeretem az én ablakomat. Belőle mindenkit láthatok, engem senki sem vesz észre. Hallom az alatt az eljárók beszédét s még az illetlenség vádja sem érhet. Előttem játszódnak le a csendes tragédiák s lebonyolódásokat még sem zavarja jelenlétem.

Láttatlan figyelő vagyok, talán azért is látok sok olyat, amit az utcáról figyelni lehetetlen.

Az a három, szekeres gazdák árvája sem sejtette, hogy lesz valaki, aki őket végig kíséri, mint haladnak a lejtőn. — fölfelé.

Ott mentek el naponta ablakom alatt. Arra vezetett utjuk a selyemfonóba. Tizenhatév körüliek lehettek, amikor még lapos a mell, alakatlan, nyurga a test, formátlanok a kezek. De csak egy szikra hiányzik, hogy belőle az érett, formás leány kipattanjon.

Jaj, ha az a szikra a pokolból röppen reája!... Marcsa, Teri, Juci voltak egymás között. Nyáron perkál, télen bucket ruhát hordtak. Csak a színben volt eltérés.

Jó vagy rosszkedvüket már messziről megtudtam. Akkor vig kacagásuk előzte meg közeledésüket. Volt abban pajzanság, guny, ártat-

lanság, de kiritt belőle valami kellemetlen nyereség is, a nem finomodott lélek kitérésai.

Bánatukban is nevettek. Ilyenkor azonban tompa volt a hangjuk, darabosabb s pointje mintha egy-egy sóhajba olvadnék.

Csakhamar hallatszott apró topánkák topogása:

— Tip, top, tip, top!...

Katonásan egyforma léptek. Elsurrantak ablakomnál, hogy a rövid utca sarkán elváljanak. Egyszerre hangzott „pá“ köszöntésük, amit már a fonódában tanultak el valamelyik szőke haju hivatalnok urtól.

*
Két hónap múlva.

Megint ablakom alá értek. De már csak kettőnek karja van egybefűzve. Szemérmesesen sütik le szemüket, nevetgélésükből csak egy mosoly maradt vissza... Az is kesernyés, amint félénken pillantgatnak egymásra, hogy a a harmadik észre ne vegye...

Valami sejtetem a falhoz kényszeríti őket, távolabb a „Mariská“-tól, ahogy már a Marcsát szólítják...

És Mariska?...

Kerekbe lett az arca, teltebbek idomai, fejét büszkén veti fölfelé. Főlényes érzéssel tekint régi társnőire, el-elhúzódik tőlük, mint aki többé nem közjűk való... Azután összebb húzza

magát, oda buvik hozzájuk; keres bennök valamit, amit elveszített, de náluk még meg van...

Bizony az a perkál ruha sokat vitt magával. A szép lakkos öv nagyon szorítja derekát... Kényelmetlen a fehér ingblouse is rajta, noha tán nálánál természeteb nőre szabták...

A magassarku cipő is milyen rossz viselet!... Be másnak képzelte akkor, amidőn vasárnaponként félnapig is bámulni tudta őket a kirakatban, anélkül, hogy lába bele fájdult!...

— Tip-top, tipip-top...
Az egyforma léptek közé diszsonáns hang csuszott...

*
Rá egy hónapra.
Hallom újra nevetésüket. Ez, meg topogásuk mindig kizavar olvasásomból.

De mintha járásuk erőssége vesztett volna egy pár topánnal.

Jól sejtettem.
Juci és Teri kerülnek csak felém. A Marcsa hiányzik közülök. Kérdően néznek egymásra. Hová lett a szentháromságból a harmadik? Nem felelnek egymásnak, hanem most már komoran sietnek az elválás helyére. Bucsujuk sokkal érzetlenebb, mint máskor; csókjuk bensőbb. A Marcsát is pótolni igyekeznek valamiképpen.

De nini!... Hirtelen kétfelé hátrálnak Szemük a tulsó oldalra szegődik. Önkéntelenül

elriasztja, idő előtt elfárasztja. Tankönyveink tele vannak száraz okoskodásokkal. — Nem a gyermek számára, hanem inkább az akadémia-nak készülnek. — Sok a cikornyás elmélet s az emészthetetlen tudakosság bennünk. Igazán elbámul az ember, ha látja, hogy például az elemi osztályokba járó gyermekeket is milyen földrajzi tudománnyal traktálják. Az ártatlan csöppségek valóságos kintpadra vonatok az oldalnyi körmondatokkal. S az a sok földrajzi műszó! A gyermek még a legegyszerűbb dolgokkal sincs tisztában s máris a földrajzi tengelyek „északkeletek”, „délnyugatok” tömegével kell megbirkozni. Egyik-másik be-magolja alaposan a „leckét”, de hogy mennyi hasznát látja ennek, ezt talán csak az orvos tudná megmondani. Mert bizony sokszor neki kell helyrehozni a bajt, amit a mai bonyolódott tanrendszer okoz.

A tantestület érzi, tudja, hol van a pótolni és javítani való. De a szabályok parancsolnak s ezeknek engedelmessé kell. És éppen ezért kétszeresen nehéz a ménkájok. — Eleget kell tenni a „felsőbb” követelményeknek s számolniuk a gyakorlati tapasztalatokkal. A vizsgálatok bizonyítják, hogy elég szerencsésen oldják meg a feladatukat. *A magyar tanítói kar becsülettel végzi nehéz hivatását* s nem rajtuk mulik, hogy az élet sokszor nem váltja be ama reményeket, melyeket a szülők a gyermekek jövőjéhez fűznek.

Hogyan gazdálkodnak a városnázán?

Elkésett parcellázás.

Visszautasított heréskertek.

Ujvidék törvényhatósági bizottságának f. évi április hó 18-án tartott közgyűlésén az álatenyésztés fejlesztése, a városi földek intenzívebb kihasználása és ezáltal a városi jövedelmek szaporítása céljából elhatározta, miszerint lehetővé teszi, hogy minden polgár, akinek lova, tehene vagy ökre van, olcsóbb és jobb takarmányhoz jusson és evégett 209 hold városi földnek heréskertek céljaira való parcellázását mondta ki. Egyben elrendelte ezeknek a földeknek gözekekkel való felszántását, de kikötötte, hogy a heréskertek az előadó gazdasági tanácsos által kijelölt helyeztetés és az eddiginél 30%-al magasabb bérösszegért adassanak ki.

A városi tanács eziránt felívást intézett és tényleg közel 700-an jelentkeztek, akik igazolták, hogy nekik heréskertre szükségük van és a városi gazdasági tanácsos a heréskertek kiosztását a jelentkezőknek kijelölt helyre helyezte.

A szabadkai vidéki gazdák gözeke szövetkezete május hó 1-én egy gözekekkel a földek felszántását meg is kezdette. *Japavica György dr.* városi gazdasági tanácsos ezzel

egyidejűleg felhívta *Vulko Sándor*, vir. főmérnököt, hogy a heréskerteknek szánt területeknek parcellázását haladéktanul kezdje meg. De mivel természetesebb, minthogy e felhívás eredménytelen maradt és sem *Vulko* főmérnök, sem a városi mérnöki hivatal a földek parcellázását nem eszközölte és *Szalay Lajos* kir. tan. polgármester közbenjárására volt szükség, hogy dacára annak, hogy két mérnöke van a városnak, végre is az *utmester kezdje meg a haladéktanul városi munkát*. De alig dolgozott az utmester két napig, az árvízveszedelem miatt a Jozsimfokra rendelték. Restelve írjuk le és ez városunk gazdálkodását élénken világítja meg, hogy nálunk földek felmérését, parcellázását mérnök sohasem végezte és ez mindenkor az utmesterre volt bízva, akinek különben az utak ellenőrzése képezte a feladatát. Végeredményben a heréskertek céljaira kijelölt városi földek ma sincsenek parcellázva és maradt minden a régi ben.

A gözeke pedig május 15-én kénytelen volt a szántást abbahagyni, mert városunk mérnöki hivatala nem számolt azzal a körülménnyel, mely utóbb bekövetkezett, ugyanis egyrészt a Ferenc csatorna igazgatósága a gözekeknek a zsilipnél levő csatornahídon való átszállítását tiltotta meg, másrészt az államvasuti sertésfelrakodónál levő átjáró a nagy-sulyu gözeke terhét nem bírta el. Mondanunk sem kell, hogy *Vulko* városi mérnök mindkét helyet az átkelésre teljesen *alkalmasnak* találta. És így a gözekek hazavitték, anélkül, hogy a földeket felszánthatta volna. A városnak van elég pénze, és ha majd a földeket felszántják, újra ide hozzák a gözekeit, pár %-al több lesz-e a pótdó, az már mindegy. A városi tanács május hó 22-én tartott ülésén belátva a helyzet tarthatatlanságát *Damjanov Gojko* magánmérnököt napidíjas mérnöknek szerződtette és így most ő végzi a heréskertek parcellázását. A tanács egyben akképen döntött, hogy az érdekeltek idéztessenek be és minden parcella után 10 korona óvadékot legyenek kénytelenek letenni. Ennek folytán 617 érdekeltek beidézve. *Japavica dr.* a tanács határozatot velük szóbelileg közölte is, de a 617 jelentkező polgár közül csak 137 jelentkező vette a heréskerteket igénybe, illetve tett le óvadékot. A többi 480 rőviddel ezelőtt még versenyzett a heréskertekért, — most azért tagadták meg a heréskertek átvételét, mert előbb, — és teljes joggal, — tudni akarták a földek felmérését és osztályozását, tudni akarták a földek elhelyezését és a parcellák árát. Zzakban nem akartak macskát venni. *De legerélyesebben keltek ki az elkérés ellen*, mert a heréskertért jelentkezők azt panaszolták, hogy az idő előrehaladt és az őszig fizetendő bérösszeg, pláne, ha a parcellázás még késik, teljesen kárba vész. De a heréskertek átvételének megtagadása legfőképpen azért történt, mert igen jól ismerik a mi tanácsunkat és tudják, hogy a városi tanács az előző években a Jozsim-

foki erdőirtásnak bérheadása idejében ígéretet tett, hogy a bérheadott földeket két éven belül lecsapoltatta. Az emberek az erdők kiirtása körül anyagi áldozatokat hoztak, a földekbe pönzt fektettek be és a nóta vége az lett, hogy az ígéret megmaradt ígéretnek, a földek ma is usznak és a lecsapolás még nem történt meg. A bérlők befektetései elvesztek. Lehet-e akkor csodálni, ha az emberek, ismerve a tanács eljárását a Jozsimfoki erdőirtás körül, a legnagyobbfoku bizalmatlansággal vannak a tanács minden ígéretével szemben? Így áll a heréskertek sokat hánytorgatott ügye. *Ezeket a kis leleplezéseket nem is mondjuk el, ezeket a városi tanács egyik tagja: Japavica György dr. gazdasági tanácsos írta meg a tanács által május hó 27-én délután 3 órakor tartott tanácsülésen tárgyalt memorandumában.* Egy szót sem tetünk hozzá, egy betűt sem vettünk el belőle. De sem toldásra, sem megrövidítésére nincs is itt szükség. A száraz tények eléggé érthetően beszélnek. *Igy gazdálkodnak nálunk.*

Japavica György dr., akinek beadványát sikerült megszerezniünk, — bizon kiméltelen őszinteséggel mondja el a hibákat, de azonban nem mulasztja el, hogy mindjárt meg is mondja a módját, miképpen lehetne ebből a hinárból kilábalni.

Kétféle javaslattal állt elő: az egyikben azt indítványozza, hogy a jelentkezett 137 polgár közt a felmért parcellák — már t. i. annyi parcella, amennyire szükség van, — osztassák fel és a fennmaradó területek egyholdas parcellákban nyilvános árverésen adassanak bérbé. A másik javaslata szerint — és ezt tartja az egyedül helyesnek, — a mérnök parcelláza fel az egész területet és a bérheadás halasztassék el október elsejéig. Azalatt mérjék fel a területet, csapolják le a víz alatt lévő földeket. Amennyiben azonban a parcellázott területek a jelentkezetteknek már június 10-ig átadhatók volnának, úgy azoktól csak félévi bér volna beszédendő.

Addig azonban, — és ez igen okosan van, mert ezáltal az érdekeltek érdekei is megvolnának védve, — a Felső-Limán dűlőben lévő területen a legeltetés az I. és II. negyedbeli tehenésgazdáknak, legeltetési és takarmányozási célokra f. évi október 1-ig holdanként 20 korona ellenszolgáltatási díj mellett, a Szlana bara terület pedig a kérelmező birka-tulajdonosoknak legeltetési díjaiknak 1 korona 40 fillérről 2 korona 40 fillérré való felemelése mellett, f. évi augusztus hó 15-ig csak legeltetési célra, gyékény és sás kitermelési jognak fenntartása mellett, továbbá azzal, hogy kötelesek az árkolást túrni és ha a kijelölt területen olyan birka legelni találnának, a melyért legeltetési díjat nem fizetnek, úgy az érdekeltek minden darab után 5 korona bírságot tartoznak fizetni, — engedtesék át pedig főleg azért, mert a nagy vízállás miatt a víz teljesen ellepte a legelőterületeket, a nagy víznyomás pedig teljesen kiszorította a talajvizet ugyanarra, hogy tehenésgazdák állataik részére zöld takarmányt alig képesek beszerezni, aminek természetes következménye az lenne, hogy a polgárság a tejrágóság folytán érzékenyen sújtva volna. Emellett a városi tanács abban a helyzetben lenne, hogy a közgyűlés által megszavazott pénzösszeg és a folyószámlai kölcsön felhasználásával a Szlana barán levő 44 hold földet vízlelteni és értékesíteni tudja. Azonkívül a pirosi-ut menti, mint a Felső-Limán dűlőben lévő területek csatornázása is lehetséges volna, mely nélkül ezen területeknek heréskertek céljaira való felhasználása ki volna zárva. Mígha ezen területek most lennének bérheadva, úgy a csatornázás nem volna keresztül vihető és őszkor a heréskertek nem volnának kioszthatók. Szóval a heréskertek kiosztása az előadó szerint most nem volna véglegezhető. A mi a kérdés pénzügyi oldalát illeti, jelenleg ezen területek évi 11714 koronát jövedelmeznek. Ezen összeg az 1907. évi költségvetés fedezésére fordítandó. Az előadó szerint tehát helyesebb, ha most szeptember végéig legeltetési célra említett területeket a polgárság rendelkezésére bocsájtják. A város tényleg nem veszít semmit, hogy a folyó és következő évi bérheadás nem most, hanem csak szeptember hónapban fog befolyni. A földlog hogy a föld-bér abban az évben folyjon be a mely év költségvetésének fedezésére ki van jelölve. Mígha

röppen el ajkukon „kezét csókolom”, aztán megjedve saját hangjuktól, futásnak erednek...

Ha nem csalódom, abban a tulságos izléssel öltözött „urihölgy”-ben, aki leereszkedő fejbiccentéssel és mosollyal fogadta köszöntésüket, Marcsát láttam.

Szegény Teri!...

Egyedül járja már az élet kalvariáját... Múskor a sorvasztó levegőjű gyárban legalább az vigasztalta, hogy a kémény füttyenése után a szív melege fogja helyrehozni, amit a gyáré tőle elvett...

Nincs többé senkije!...

A Juci is otthagya a munkát. Elment kiaszonyoskodni... Mégis csak jobb lehet ez utóbbi... Lám, nem kell hozzá semmi s mégis milyen cifra ruhában járhat az ember. Akárcsak a gyárosné nagyságos asszony...

— Ha ő is otthagyna a gyárat!... Nem, nem szabad! Őt ne nevéssék az urfiak, mikor mellette elhaladnak, amint azt a „Mária meg Jusztinia nagysám” előtől teszik... Ők mondták, hogy ezentul így szólítsa őket. De az utcán még emigy sem, hanem sehogy!... Ejh, inkább becsületes marad ő!... De hát mi az a becsület?... Mit is mondtott az ifiur?... Hogy „kis bolond” ne féljen?... Nem lesz semmi baja?!... S szép ruhába járhat?!

Ilyen gondolatok kóvályoghatnak a Teri agyában, ahogy előttem elkerül... Vagy talán csak az én fantáziám teremti meg őket?...

De hát akkor miért inog?... Miért dől a falnak, mint aki elvesztette lábait alól a talajt?...

Nincs aki karba fűzze; megszokta, az hiányzik neki.

Siet, rohan hazafelé...

Eljut a sarokhoz. Senkitől sem vehet már bucsut. Egy könnyet morzsol keszkenőjébe, szívé, lelkét temette beléje...

Az ötödik hónapban.

— Kip-kop, kip-kop.

A régi koppanásokat újra hallom, ha valamivel rugékonnyabban is... Ez csak az övéké lehet. Mások nem tudnak úgy járni. Kacagásuk is visszatért. Nincs benne már a szív hangja, pajzanság eltűnt belőle. Az érzékenység merev. visszataszító vihoggá lett...

Közelednek az ablakomhoz... Szívem hevesebben dobog... Ha ők volnának!...

Ők azok!... A három egy test nem tudott egymásnékül meglenni...

Kart karban bujnak egymáshoz, ameddig nagyterjedelmű kalapjuk engedi...

Behunyom szemem... Ne lássam őket!...

— Kip-kop, kop-kop!

Haladnak a lejtőn — fölfelé.

október
annak
járás fo
és lecsa
az em
ségvete
De ett
3050 k
határoz
a folyó
nem ár
nem c
teljesen
közöns
mellett
hanem
bértöb
bevétele
azzal
elfogad
a szem
összeh

A
nyát eg
a közg
rozatot
ezért a
zése ez
got ezü
dezzé.

HI
megbiz
kir. tan
intézni
a nyár
tus ho
8-tól

AP
olvasói
megára
nak in
vzállás
száll t
közre
ami eg
reszti b
szó sen

VI
déli ál
zárvizs
tartja
böl: e
órákor
e. 10
14-én
hittanv
izr. hit

a) b)
11-én j
oszt. j
II. a) I
(tornat
d. e. 11
jun. 17
gyűlés
Kiállít
kézimu
17-én
b) jun
(1. b II
oszt. (I
a) IV.
rajzok
Évzáró
osztás
Magánv
2 órak
oszt. v
vizsgál
oszt. v
rencia
indulás
visszae
vizsgál
kek ra
munka
Középi
mehet
a visz
ságnál
rajzaik

október végéig kiadja a város, akkor kivonánk annak téve, hogy a novemberb. várható esős időjárás folytán a területek osztályozása felmérése és lecsapolása lehetetlenné válna. Ekkor azonban az említett nagyobb összegek az idej. költségvetés fedezésére nem volnának fordíthatók. De ettől eltekintve a heréskerti területek évi 3050 korona bértöbblet mellett a közgyűlési határozat értelmében lévén értékesíthetők, ha a folyó évi időtartamot — azzal hogy a föld nem április végén, illetve május elején, hanem csak szeptemberben lesz bérbeadva — teljesen elvesztettnek is tekintjük a város közönségére az eddigi fenálló bérviszonyok mellett, akkor sem fog veszteséget járni, hanem a legközelebbi tíz évben 30500 korona bértöbblet helyett csak 20.500 korona több bevétele lesz, mint eddig volt. Az előterjesztés azzal végződik, hogy második javaslatának elfogadását kérte a tanácstól és egyben ennek a szentesítése céljából a gazdasági bizottság összehívását sürgette.

A tanács Japavica György dr. előadmányát egyhangulag elfogadta. A tanács, amikor a közgyűlési határozattól ennyire eltérő határozatot hoz, nagy felelősséget vesz magára, ép ezért a tanács kötelessége, (már saját fedezése érdekében is, hogy a gazdasági bizottságot e tárgyban mielőbb összehívja és megkérdezze.

HIREK.

Hivatalos órák a városházán. Amint megbízható helyről értesülünk, Szalay Lajos, kir. tanácsos, polgármester körendeletet fog intézni a város tisztviselőkarához, amelyben a nyári hónapokban: június, július és augusztus hónapokban a hivatalos órákat reggel 8-tól — déli 1-ig állapítja meg.

Apad a Duna. Örömmel jelentjük lapunk olvasóinak, hogy a már-már vészedelemesen megáradt Duna vize néhány nap óta apadásnak indult. A 6 m. 27 cmtes legmagasabb vizállásról a víz színe 6 méter 08 centiméterre szállt le és ha csak rendkívüli körülmények közre nem játszanak, tartós apadás várható, ami egyúttal azt a megnyugtató tudatot is ébreszti bennünk, hogy veszedelemtől immár többé szó sem lehet.

Vizsgarend a leányiskolában. Az ujvidéki áll. polgári leányiskola 1906—7. tanévi zárvizsgálatait az alább következő sorrendben tartja meg: A) Nyilvános vizsgák: a) *Hittanból:* ev. ref. hittanvizsga jun. 5-én d. e. 11 órákor (II. a), rk. hittanvizsga jun. 14-én d. e. 10 órákor (I. b), gkel. hittanvizsga jun. 14-én reggel 8 órákor (kézim. terem), ágh. hittanvizsga jun. 14-én d. e. 11 órákor (III. b), izr. hittanvizsga jun. 14-én d. e. 9 órákor (II. a). b) *Tornavizsga:* III. a) III. b) oszt. jun. 11-én d. e. 11 órákor (tornaterem), I. a) (I. b) oszt. jun. 12-én d. e. 11 órákor (tornaterem), II. a) II. b) oszt. jun. 13-án d. e. 11 órákor (tornaterem), IV. a) IV. b) oszt. jun. 15-én d. e. 11 órákor (tornaterem). c) *Francia vizsga:* jun. 17-én d. u. 3 órákor (III. b). **Osztályozó gyűlés:** jun. 15-én és 13-án d. u. 2 órákor. **Kiállítások rendezése:** jun. 16-án (rajz- és kézimunka-terem). d) *Osztályvizsgák:* jun. 17-én d. e. 8—12-ig I. a) I. b) oszt. (I. b II. b), jun. 18-án d. e. 8—12-ig II. a) II. b) oszt. (I. b II. b), 19-én d. e. 8—1-ig III. a) III. b) oszt. (I. b II. b), jun. 20-án d. e. 8—1-ig IV. a) IV. b) oszt. (I. b II. b). **Kézimunkák és rajzok kiosztása** jun. 20-án d. u. 3 órákor. e) *Évzáró ünnep,* istentisztelet és bizonyítványosztás: jun. 22-én délelőtt (tornaterem). B) **Magánvizsgák:** d. e. 1/9 órákor írásbeli, d. u. 2 órákor szóbeli vizsga kezdete jun. 14-én I. oszt. vizsgálata (rajzterem), jun. 15-én II. oszt. vizsgálata (rajzterem), jun. 21-én III.—IV. oszt. vizsgálata (I. b IV. b). f) **Évzáró konferencia** jun. 22-én d. u. 3 órákor. **Junius 23-án indulás** a Magas Tátrába, tanulmány-utrá; **visszaérkezés** jun. 30-án délután. Az osztályvizsgálatok idején megtekinthetők a növendékek rajzai (rajzterem) és kézimunkái (kézimunka-terem), mindenkor 10 órától 12-ig. **Középiskolai tanulók** csak a rajzkiállításba mehetnek. A magántanulók felhívattak, hogy a vizsgálaton való megjelenést az igazgatóságnál előre jelezzék, továbbá dolgozataikat, rajzaikat és kézimunkáikat megtekintésül el-

hozzák, végül az írásbeli vizsgára írószerekkel magukat ellássák.

Tisztviselők érdeke. *Diósi Antal* ur Ofutakról a következő előfizetési felhívás közlésétételére kért fel bennünket: „Tisztviselők érdeke” címen Gál Lajos kir. aljárásbírónak legujabb röpiratát bocsátom a nyilvánosság elé. Nem az anyagi haszonlesés, nem is a feltűnési vágy vezetett erre az elhatározásra, hanem az a szent eszme, hogy Magyarország leghazafiasabb és legértékesebb elemeit: a tisztviselőket segítsem szerény képességeimhez képest közelebb ahhoz a célhoz, a melyet a függetlenség, az anyagi gondnélküliség és a szolgálati viszonyok pragmatikai megszilárdítása tett szükségessé. A szerzőt főlegesen külön bemutatni. Hosszu évek óta önzetlenül és lelkesedéssel szolgálja már ő a tisztviselők hazafias ügyét. Számátalan bátor és tudós cikkben harcolt a titkos minősítés eltörléséért, jobb javadalmazásért és a szolgálati pragmatika megalkotásáért. Gál Lajos nevét minden tisztviselő, de sőt minden jó magyar ismeri. Külön ajánlólevélre nincs szüksége. Ilyet nem is adok. De kérem a derék hazafias tisztviselőket, hogy szerezzék meg a röpiratot. Nemcsak saját érdekeiket szolgálják ezzel, hanem a magyar nemzeti állam kiépítéséhez is hozzájárulnak. A füzet ára 30 fillér. Megrendelhető nálam. *Diósi Antal*, Ofutak, (B.-Bodrog megye). Ujvidéken *Merger Agoston*-nál Futak-utca”.

Harmadszor megtagadott jóváhagyás. A belügyminiszter a helybeli Solyom (Szokol) című szerb tornaegylet újból felterjesztett alapszabályainak jóváhagyását harmadszor is megtagadta.

A Frohsinn kérvénye. Az ujvidéki „Frohsinn” című német dalegyesület kérvényt adott be a városhoz, melyben a Szt. István napkor tartandó zászlószentelési ünnepélyéhez segílyt kér. A gazdasági bizottság legközelebbi ülésén fogja a kérvényt tárgyalni.

Színügyi bizottsági ülés. A városi törvényhatósági színügyi bizottság szombat délelőtt 11 óráko ülést fog tartani, amelyen a szinkör építésének kérdése képezi magát a tanácskozás tárgyát.

Miniszteri biztos. A felső kereskedelmi iskola ezévi érettségi vizsgálatához *Straub Sándor* felsőipar iskolai igazgatót nevezte ki a közoktatási miniszteri biztosul.

Ügyvédi vizsga. A budapesti ügyvédvizsgáló bizottság előtt *dr. Elschléger Dezső* ügyvédjelölt letette az ügyvédi vizsgát. Az új ügyvéd városunkban fog irodát nyitni.

Megcsalt gyógyszerész. A notórius bűnösök között régóta ismert alak *Komlénovics Péter*, aki most is a mitrovicai fegyház vendége. Egyik épületes dolga miatt pedig kedden az ujvidéki törvényszéknél számolt. Nevezetesen mielőtt a mitrovicai fegyházba került, 1903-ban találkozván *Hudovszki István* szerbpadéi gyógyszerésszel, magát a gazdaságáról híres Sztretits Péternek adta ki s ajánlatot tett, hogy neki búzát fog szállítani. Hogy Hudovszki bizalmát mentül jobban megnyerje, azzal is dicsekedett Komlénovics Hudovszkinak, hogy neki 500 mm. búzája van. Hudovszki hitelt adott át előlegül bizonyos mennyiségű buza vételárára Komlénovics azonban a búzát hosszú idő múlva sem szállította, sőt hogy fel ne találják, éveken át különböző helyeken bujdosott, mignem a multkoriban rájöttek, hogy a mitrovicai fegyház lakosa. Ekkor a törvényszék Komlénovicsot Hudovszki feljelentése folytán felelősségre vonta, a keddi főtárgyaláson pedig család büntetése miatt 2 és 1/2 évi börtönnel s behajtatlanság esetén további 10 napi börtönnel helyettesítendő 200 kor. pénzbüntetésre illette. Komlénovics az ítéletet megfélebbzte.

A gymnásiumok tornaünnepélye. Az ujvidéki magyar és gör. kel. szerb főgymásiumok tanuló ifjúsága tudvalevőleg a temesvári kerületi tornaversenyen egy-egy csapattal vett részt. Az említett intézetek tanári karai a temesvári tornaversenyen résztvett tanulóifjúságnak a tornában való fejlettségét a helybeli közönségnek szándékoznak bemutatni és e célból május 18. és 20-ára tornaünnepélyt is hirdettek, de az esős időjárás miatt a szabadban tervezett ünnepély elmaradt. Időközben az ujvidéki csapatok Temesvárott voltak és onnan a magyar főgymnázium csapata 5

oklevelet és 1 érmet nyert és aminek legjobb csapat a magas korlátot az első díjat nyerte. Ujvidéki csapatunk temesvári szerepléséről különben legközelebb részletes hivatással leszünk. — A pünkösdkor elmaradt ujvidéki tornaünnepélyt a két tanintézet *junius 1-én és 2-án fogja* megtartani és pedig a füleslabda mérkőzést junius 1-én d. u. 6 órákor a kerékpárpályán, a tornaünnepélyt vasárnapon, — junius 2-án, — d. u. 5 órákor, jó időben a lökértben, rossz idő esetén a Mayer szálló vígadótermében. A műsor változatlan, a régi jegyek érvényesek. — Ujólaj felhívjuk közönségünk figyelmét a sok élvezetet ígérő sporteseményre, mely annál is inkább érdemel figyelmet, és támogatást, mert a tiszta jóvedelem a temesvári kirándulás deficitjének fedezésére fog szolgálni.

Érettségi a gymnasiumban. A magyar főgymnasiumban az idej. érettségi vizsgálatok junius hó 17.—19-én lesznek. Az érettségi bizottság elnöke: *Tomcsányi Lajos dr.* lesz. — Az évvégi magánvizsgák junius hó 13—14-én, a rendes vizsgák junius hó 15—21. napjain fognak megtartatni. Az összes vizsgák nyilvánosak.

Politikai főmunkatárs: *Kalmár Antal dr.*
Felolós szerkesztő: *Mayer József.*
Társzerkesztő: *Medvetzky Imre dr.*

4131 szám.

tkv. 1907.

Árverési hirdetmény.

Kir. kincstár végrehajthatónak Szentyanszki Péter s társai ujvidéki lakosok végrehajtható szenedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 222 kor. 52 fill. tőkekövetelés ennek 1904. évi május hó 26-tól járó 6% kamatai és 36 kor. adóbehajtási illeték valami valamint 21 kor. 80 fill. és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t.-c. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság területén levő az ujvidéki 1490. számú betétben A. I. 1—2. sorszámú fele részben Szentyanszky Péter másik fele részben kiskoru Szentyanszki Uros, Isván, Éva és Sebők nevén álló 4553. hrszámú 20 ö. i. számú házra a kamendin-utcában és 4554. hrszámú 137 négyszögöles kertre ugyanazon utcában amennyiben a C. 3. a. Özv. Szentyanszky Péterné, Sztanojevits Anna javára bekebelezett özvegyi haszonélvezetet megelőző és ezzel 300 koronában megállapított összeg ígértetik a haszonélvezeti joggal ellenkező esetben anélkül 1440 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1907. évi július hó 27-ik napjának d. u. 3 órája a kir. törvényszék árverési termében tüzetik ki.

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK:

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.
2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át vagyis 144 kor. készpénzben vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Ujvidéken, a kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnál 1907. évi május 17-én.

Kállay,

1—1.

kir. törvényszéki bíró.

Fő-utca 25. szám alatt levő

mosó- és vasaló-

intézetemet

400 koronáért eladom. — Jelentkezni

Horváth Teréz

1323—2.

fő-utca 25.

Két személy részére való külön bejáratú
szép utcai szoba
 azonnal kiadó.
 Bővebbet Futaki-utca 8. I. emelet.

Eladó!

A Magyar-utcai 55. számú bérház szabad kézből azonnal eladó. — Bővebbet a házban a tulajdonosnál. 134.3—1.

Fontos
szőlőbirtokosoknak
 Legjobb minőségű Oltógummi,
 Kékkő és Raffia kapható:
Ludwig József

fűszer- és csemege-kereskedésében. Ujvidék
 Uri-utca 17. szám

A jó fekvés az fél egészség!

ezt csakis az „Ideal“ rugany matrac által érhető el, a mely szabadalmazva és kitüntette van.

Könnyen!
 felemelhető.
Könnyen!
 szellőztethető.
Könnyen!
 kezelhető.

Könnyen!
 tisztítható.
Könnyen!
 javítható.
Könnyen!
 meggyőződhet a belső minőségéről.

Az ágy belvilága megmérendő és bárhova 40 koronaért bérmentve küldi

102.10—7.

Schön V. kárpitos, Ujvidék.

Nem tetszés esetén minden költség nélkül visszaveszem.

Répa-Mag óvári, obendorfi
 ékendorg javított
 óriás Duppani zab. Dollár zab, Székely
 és kora amerikai lófogú tengerik Karós és
 törpe babok. Gyorsfejlődési Poland china
Magyar-bikák kan-
 mala-
 cök, Pekingi gácsérok. Lámpánélküli
 költőgépek Pekingi kacsa-, emdei lud-,
 fehér és fekete Orpington toljásokra elő-
 jegyzéseket elfogad

gróf TELEKI ÁRVÉD

drassói uradalmi intézősége. u. p. Koneza.

Mindenemü gyomorhaj, aranyér,
 emésztési zavar, időszakos vagy állandó
 székrekedés s az ezekkel járó követ-
 kezmények legbiztosabb hatású gyógy-
 szere az orvosi tekintélyektől ajánlott

Cascara-Sagrada
 LABDACS.

(Székesfehérvári korona-pilula.)
 Ezen nem drastikus hatású növény
 laxanszer, nem rontja a gyomrot, mint
 a többi használt. fokozza az étvágyat,
 és a beteg működését elősegíti. Egye-
 dűli szer, melyet a természet nem szok
 meg gyakori használat mellett sem.

1 üveg ára (50 labdacccsal) 1 korona.
 1 próba doboz (12 labdacccsal) 30 fillér.
 3 korona és 45 fillér előzetes beiktatása
 mellett 3 üveg vagy 10 doboz bérmentve
 szállítatik. Megrendelések azonnal telje-
 sítetnek az egyedüli készítőnél: Czollner
 Vince „Magyar korona“ gyógyszerár-
 rában, Székesfehérvárott (Gróf Zichy-ház)
 42.30—24.

A magyar kir. államvasutak nyári menetrendje.
 Érvényes 1907. évi május 1-étől, október 1-éig.

Oda						Budapest—Zimony—Belgrád.						Vissza		
gyors v.	szem. v.	szem. v.	gyors v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	gyors v.	szem. v.	gyors v.	
7.00	7.15	11.15	3.20	6.30	10.10	ind.	BUDAPEST k. p. n.	érk.	5.50	7.10	10.15	1.00	6.55	10.05
10.15	12.37	—	6.36	8.06	3.54	érk.	SZABADKA	ind.	11.50	—	5.05	9.51	1.52	6.37
10.30	1.27	4.15	6.48	.	5.30	ind.	SZABADKA	érk.	10.21			9.39	1.26	6.26
.	1.56	4.43	7.10	.	6.20		Csantavér		9.52			.	12.58	
11.05	2.22	5.09	7.25	.	6.27		Topolya		9.29			9.07	12.33	5.54
11.22	2.44	5.32	7.42	.	7.05	érk.	Kishegyes-Bácsfeketehegy		8.58			.	12.04	5.37
11.23	3.07	5.55	7.55	.	7.27	ind.	Óverbász	érk.	8.29			8.39	11.05	5.21
11.37	3.27	5.17	.	.	7.46		Ókér		8.09			.	11.19	5.04
11.51	3.43	6.34	.	.	8.13		Kiszács		7.46			.	11.03	4.49
12.03	4.03	6.55	8.37	.	8.34	érk.	UJVIDÉK	ind.	7.22			7.56	10.42	4.29
12.20	6.43	.	10.16	.	11.07	érk.)		(ind.	4.44			6.20	8.06	1.02
3.49	.	.	10.30	6.40	11.47	ind.)	Zimony	(ér.	4.11	8.00	11.15	5.50	7.35	.
.	.	.	10.38	6.55	11.57	érk.	Belgrád	ind.	4.00	7.45	11.00	5.41	7.25	.

Oda				Baja—Ujvidék.				Vissza			
v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.
4.00	.	7.32	1.15	ind.	Baja	érk.	6.33	8.53	3.23	7.00	
5.06	.	8.25	2.15	érk.)	Regöce	ind.	5.25	7.55	2.17	5.47	
5.09	.	8.26	2.16	ind.)	Gádor	érk.		7.54	2.14	4.42	
5.56	.	9.12	2.26		Zombor	ind.		7.14	1.28	4.58	
6.25	.	9.14	3.23	érk.	Zombor vásárt.			6.45	12.57	4.23	
.	6.57		3.52		Fernbach-szál.			6.03	11.13		
.	7.07		4.02		Sztapár			5.54	11.04		
.	7.30		4.25		Szilberek			5.32	10.42		
.	7.49		4.44		Hodságh			5.16	10.28		
.	8.10		5.06		Paripás			4.48	10.02		
.	8.25		5.31		Parrag			4.29	9.45		
.	8.49		5.45					4.08	9.25		
.	9.05		6.01	érk.)	Szépliget	ind.		3.50	9.09		
.	9.16		6.03	ind.)	Bulkeszi	érk.		3.26	9.07		
.	9.30		6.17		Petróc-Dunagál.			3.12	8.55		
.	9.45		6.30		Ó-Futak			3.01	8.44		
.	10.10		6.55		Ujvidék	ind.		2.32	8.16		
.	10.31		7.17					2.07	7.51		

Oda				Ó-Becse—Ujvidék.				Vissza			
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	
4.40	9.45	4.20		ind.	Obecse			érk.	6.56	12.43	7.31
5.12	10.11	4.42			Bácsföldvár				6.35	12.20	7.10
5.34	10.31	5.02			Csuróg				6.19	11.53	6.53
5.54	11.02	5.22			Zsabya				5.55	11.19	6.26
6.09	11.18	5.39			Boldogasszonyfalva				5.29	10.46	6.11
6.32	11.45	6.02			Temerin				5.13	10.28	5.55
6.41	11.54	6.11			Tiszaistvánfalva				4.57	9.59	5.37
6.54	12.09	6.24		érk.)	Vaskapu			(ind.	4.43	9.43	5.23
7.01	12.13	6.25		ind.)	Ujvidék			(ér.	4.42	9.42	5.22
7.25	14.40	6.49		érk.				ind.	4.17	9.15	5.00

Oda				Ujvidék—Vaskapu—Titel.				Vissza		
sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	
6.37	5.10			ind.	Ujvidék			érk.	6.00	3.01
7.00	5.37			érk.)	Vaskapu			(ind.	5.33	2.28
7.05	5.38			ind.)				(ér.	5.28	2.33
7.31	6.07				Káty				6.06	2.15
7.42	6.19				Tiszakálmánfalva				4.34	1.56
7.57	6.39				Sajkásszentiván				4.25	1.41
8.11	6.58				Tündéres-Dunagárdony				4.04	1.26
8.24	7.16				Sajkáslak				3.48	1.14
8.37	7.30			érk.	Titel			ind.	3.32	1.00

*) A vastag fekete számok éjjeli időt jelentenek.